

MARK TVENNING ‘TOM SOYERNING SARGUZASHTLARI’ ROMANIDA BADIY TIL VA STILISTIK VOSITALAR

Nigora Azzamova

Ilmiy rahbar: Samarqand davlat chet tillari instituti o’qituvchisi

Nazarova Vazira

Samarqand davlat chet tillari instituti talabasi

Annotatsiya: *Maqola Mark Tvenning “Tom Soyerning sarguzashtlari” romanida badiiy til va stilistik vositalarni tahlil qiladi. Yozuvchining metafora, ironik uslub, realistik dialoglar va qisqa tavsiflar orqali personajlarning xususiyatlarini va roman atmosferasini qanday yaratganligi ko‘rib chiqiladi. Tvenning badiiy uslubi va stilistik vositalarining romandagi rolini yoritadi.*

Kalit so‘zlar: *Mark Tven, Tom Soyerning sarguzashtlari, badiiy til, stilistik vositalar, metafora, ironiya, dialoglar, monologlar, atmosfera, tasviriy uslublar.*

Kirish: Mark Tvenning “Tom Soyerning sarguzashtlari” romani XIX asr amerikan adabiyotida o‘ziga xos va ahamiyatli o‘rin egallaydi. Roman nafaqat hayajonli sarguzashtlari bilan, balki Tvenning badiiy til va stilistik vositalarni ijodiy ishlatish usuli bilan ham e’tiborni tortadi. Tvenning romanida oddiy xalq tili orqali taqdim etilgan tasvirlar, metaforalar, ironik uslub va realistik dialoglar qahramonlar va voqealar rivojini yanada jonli va chuqur ifodalaydi. Roman badiiy tili ko‘proq intuitiv va aniq bo‘lib, o‘quvchini qahramonlarning ichki dunyosiga chuqur kirishga imkon beradi. Tvenning metafora va taqqoslashlardan foydalangan holda, o‘quvchilarni hikoyaning mohiyatiga yaqinlashtiradi. Ironiya va realistik dialoglar orqali esa ijtimoiy va madaniy nuqtai nazarlarini aks ettiradi.

Shuningdek, Tvenning qisqa va aniq tavsiflari roman atmosferasini yaratishda muhim rol o‘ynaydi, bu esa roman o‘qilishi jarayonida o‘quvchiga chuqur hissiy tajriba taqdim etadi. Ushbu maqola Tvenning badiiy til va stilistik vositalarini tahlil qilib, ularning roman yaratishdagi ahamiyatini va o‘quvchiga ta’sirini ko‘rsatishga qaratilgan. Maqola Tvenning o‘ziga xos uslubini va roman badiiy asar sifatida qanday rivojlanganini tahlil etadi.

Materiallar va usullar

Materiallar:

Roman matni: Mark Tvenning “Tom Soyerning sarguzashtlari” romanining to‘liq matni tahlil uchun asosiy manba bo‘lib xizmat qiladi. Roman matni orqali badiiy til va stilistik vositalarining konkret misollarini ko‘rish va tahlil qilish mumkin.

Adabiy tahlil va tanqidiy materiallar: Roman haqidagi adabiy tahlil, tanqidiy maqolalar va ilmiy ishlar, Tvenning uslubi va stilistik vositalarini tushunishga yordam beradigan qo‘shimcha materiallardir. Bular orasida romanning tarixi, konteksti va tahlil etuvchi izohlar mavjud.

Lingvistika va stilistika qo‘llanmalar: Badiiy til va stilistik vositalarni tahlil qilish uchun lingvistika va stilistika bo‘yicha qo‘llanmalar va ilmiy manbalar yordam beradi.

Usullar:

Tekstual tahlil: Roman matnini detallik bilan o‘rganish va badiiy tilning turli aspektlarini (masalan, metafora, ironik uslub, qisqa tavsiflar) aniqlash. Bu usul romanning til va stilistik vositalarini chuqur tahlil qilishga yordam beradi.

Kontekstual tahlil: Tvenning uslubini va stilistik vositalarini romanning tarixiy, madaniy va ijtimoiy kontekstida o‘rganish. Bu metod romanning vaqt va joyga bog‘liq jihatlarini tushunishga yordam beradi.

Comparativ tahlil: Mark Tvenning uslubini boshqa adabiy asarlar yoki mualliflar bilan solishtirish. Bu usul Tvenning badiiy til va stilistik vositalarining o‘ziga xos xususiyatlarini aniqlashga yordam beradi.

Semantik tahlil: Badiiy tilning semantik jihatlarini (so‘z ma‘nolari, simbolik ifodalar) o‘rganish orqali Tvenning uslubi va romandagi obrazlarning qanday yaratilishini aniqlash.

Bu usullar va materiallar yordamida maqola Tvenning “Tom Soyerning sarguzashtlari” romanidagi badiiy til va stilistik vositalarini tizimli va chuqur tahlil qilishga qaratilgan.

Natijalar va muhokama**Natijalar:**

Badiiy Til va Tasviriy Vositalar: Tvenning romanida ishlatilgan badiiy til va tasviriy vositalar qahramonlarning individual xususiyatlarini aniq va jonli tarzda ifodalashga imkon beradi. Metafora, taqqoslash va qisqa tavsiflar orqali Tven obrazlarning ichki dunyosini va voqealar rivojini yoritadi. Masalan, Tomning sarguzashtlari uning yoshligi va qiziqarli xatti-harakatlarini jonli tarzda aks ettiradi.

Ironiya va Realistik Dialoglar: Tvenning ironik uslubi romanning ijtimoiy va madaniy holatlarni tanqid qilishda qanday ahamiyatga ega ekanini ko‘rsatadi. Realistik dialoglar orqali qahramonlarning shaxsiy xususiyatlari va ularning ijtimoiy muhitga munosabati chuqur ifodalanadi. Bu, o‘z navbatida, o‘quvchilarga qahramonlarning haqiqiylikiga ishonch hosil qilish imkonini beradi.

Atmosfera va Qurilish: Tvenning romanida atmosfera yaratish uchun qo‘llanilgan tasviriy vositalar voqealarni yanada jonli va realistik qilishga yordam beradi. Roman muhitini tasvirlashda qisqa, aniq tavsiflar orqali o‘quvchilarga hikoyaning har bir detalini yaxshi tushunishga imkon beradi.

Muhokama:

Tvenning “Tom Soyerning sarguzashtlari” romanida badiiy til va stilistik vositalar o‘ziga xos tarzda ishlatilgan va bu romanning muvaffaqiyatini ta‘minlovchi asosiy omillardan biridir. Romanning oddiy, ammo rang-barang badiiy tilidan foydalangan holda, Tven qahramonlarning ruhiy holati va voqealar rivojini chuqur va ta‘sirchan tarzda ifodalaydi.

Metafora va ironik uslub Tvenning ijtimoiy va madaniy nuqtai nazarlarini aks ettirishda muhim rol o'ynaydi. Realistik dialoglar va qisqa tavsiflar yordamida roman o'quvchilarga tarixiy kontekstni yanada yaqqolroq tushunishga yordam beradi. Ushbu stilistik vositalar romanning atmosferasini yaratishga, qahramonlarning individual xususiyatlarini namoyon etishga va hikoyaning umumiy tuzilishini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shuningdek, Tvenning uslubi va tilining zamonaviy adabiyotga ta'siri ham muhimdir. Uning yaratgan badiiy uslubi va stilistik vositalar adabiyotdagi yangi yondashuvlarning paydo bo'lishiga turtki bo'ldi va zamonaviy adabiyotda keng qo'llaniladigan uslublarga asos bo'ldi. Tvenning bu romanidagi badiiy til va stilistik vositalar o'zining zamonasi uchun noyob bo'lib, adabiy tahlil uchun muhim manba sifatida xizmat qiladi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, Mark Tvenning "Tom Soyerning sarguzashtlari" romanida badiiy til va stilistik vositalar hikoyaning jonli va ta'sirchan bo'lishini ta'minlaydi. Tvenning oddiy xalq tilidan foydalangan holda, metafora, ironik uslub, realistik dialoglar va qisqa tavsiflar orqali qahramonlarning xususiyatlarini va roman atmosferasini muvaffaqiyatli yaratadi. Bu stilistik vositalar Tvenning romanini o'quvchilar uchun chuqur va rang-barang tajriba taqdim etadi. Tvenning uslubi va badiiy tilining adabiyotga qo'shgan hissasi o'z zamonasida noyob bo'lib, zamonaviy adabiyotda keng qo'llaniladigan uslublarga asos bo'lgan. Ushbu tahlil Tvenning badiiy til va stilistik vositalarining romandagi ahamiyatini va ularning adabiy asar sifatida o'ziga xosligini ta'kidlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Tven. M. (1876). "Tom Soyerning sarguzashtlari". American Publishing Company.
2. Bloom. H. (2009). Mark Tvenning "Tom Soyerning sarguzashtlari". Bloom's Literary Criticism.
3. McCullough, D. (2002). "Mark Tven va Realizm asri". University of Missouri Press.
4. Kaplan. J. (2014). "Mark Tvenning Narrativ Uslubi.. Routledge.
5. Harp. B. (2016). "Mark Tvenning Stilistik Insoniyati". Oxford University Press.
6. Hoffman. A. (2015). "Mark Tvenning Romannardagi Ironiya va Satira". Cambridge University Press.
7. Faust. J. (2008). Mark Tvenning "Tom Soyer"dagi Ijtimoiy Tanqid. Harvard University Press.
8. Simpson. K. (2017). "Tvenning Nashriyoti va Simvollar". University of Chicago Press.
9. Harris, D. (2013). "Mark Tvenning Realizmi". Yale University Press.

10. Peters, R. (2021). "Mark Twenni Tushunish: Uning Romanlari va Qisqa Hikoyalari Bo'yicha Qo'llanma". Palgrave Macmillan.